

● UNIVERSITAT DE GIRONA ●

Seminari
tèorico-pràctic

Octubre
17 | 19

**PAISATGES
SALVATS**

**PAISATGES
PER SALVAR**

#SALVANTPAISATGES

#SalvantPaisatges

PROGRAMA

17 OCTUBRE

Sala de Graus - Facultat de Lletres (Campus Barri Vell-UdG. Plaça Ferrater Mora, 1)

09.00-14.00

Taller d'introducció a la defensa del territori¹ⁱ²

09.00-09.15 | Benvinguda i presentació del seminari. Laura Llorens (UdG).

09.15-09.45 | Mobilització social i la defensa del territori. Salvador Martí (UdG).

09.45-10.15 | Conflictes ambientals i moviments socials a les comarques gironines. Carol Coll (ANG).

10.15-11.15 | Comunicació de la defensa del territori. Enric Cortiñas (ANG); Toni Llobet (il·lustrador naturalista).

11.15-11.45 | Pausa.

11.45-12.15 | Participació ciutadana en el procediment de tramitació i avaluació de plans i programes d'incidència ambiental. Francesc Espinal (DEPANA).

12.15-12.45 | Lobby ambiental i campanyes de defensa del territori: eines per l'efectivitat. Lydia Chaparro (Fundació ENT).

12.45 - 14.30 | Taller d'avaluació de plans i programes d'incidència ambiental. Sergi Nuss (UdG).

16.00-20.00

40 anys d'ecologisme i defensa del territori a les comarques gironines³

16.00-16.30 | Paisatges Salvats: 40 anys de mobilitzacions socials en defensa del paisatge a les comarques gironines. Sergi Nuss (UdG).

16.30-17.00 | Salvem l'Empordà: el "què, qui, com" d'una història d'èxits. Marta Ball-Iloera (IAEDEN-Salvem l'Empordà).

17.00-17.30 | 10 Anys de l'Anuari Territorial: transformacions i conflictes territorials a Catalunya 2003-2015. Josep Bàguena (SCOT).

17.30-18.00 | Pausa.

18.00-19.00 | Victòries en la defensa del territori: Arguments legals, tècniques jurídiques i recursos socials i tècnics per salvar paisatges. Eduard de Ribot (advocat especialitzat en dret administratiu, urbanístic i defensa del territori).

19.00 - 20.00 Debat obert: El model territorial de la Costa Brava

Marta Ball-Iloera - IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Marc Marí - Responsable de la candidatura de Reserva de la Biosfera de Diputació de Girona.

Eduard de Ribot - Advocat especialitzat en dret urbanístic.

Agustí Serra - Secretari d'Hàbitat Urbà i Territori, Departament de Territori i Sostenibilitat.

Joan Vicente - Departament de Geografia-UdG.

Modera: Mita Castañer - Càtedra de Geografia Pensament Territorial-UdG.

#SalvantPaisatges

PROGRAMA

19 OCTUBRE

Sortida i arribada Facultat de Ciències (Campus de Montilivi-UdG. C. Maria Aurèlia Capmany, 69)

09.00-17.00

Tour – Paisatges Salvats – Paisatges per Salvar⁴

Sortida de tot un dia amb autobús per visitar paisatges salvats o en conflicte amb l'acompanyament d'agents clau en la seva preservació.

8.00-8.45 | Sortida des de la Facultat de Ciències (Campus Montilivi).

8.00-8.45 | Trasllat.

8.45-10.15 | Transsecte Clots de Sant Julià-Peratallada (Forallac). Lola Arpa (SOS Empordanet).

10.15-10.45 | Trasllat.

10.45-12.15 | Transsecte de Vilanera (l'Escala). Marta Ball-Ilosera (IAEDEN-Salvem l'Empordà); Albert Albertí (Ajuntament de l'Escala).

12.15 – 12.45 | Trasllat.

13.00-14.30 | Dinar a la Cala Castell.

15.00-16.00 | Transsecte Castell – Pineda d'en Gori (Palamós). Rafel Bonillo (Salvem Castell); Zeta Figa/Marc Coloreu (Salvem La Pineda d'en Gori).

16.00-17.00 | Retorn.

Guiatge: Eduard de Ribot (advocat especialitzat en dret urbanístic); Sergi Nuss (UdG).

1) Activitat derivada dels Ajuts de Compromís Social de la UdG.

2) Obert a membres de col·lectius en defensa del territori, amb inscripció prèvia a paisatgessalvatsUdG@gmail.com. Els àpats i pauses aniran a càrrec de cadascú.

3) Obert al públic. Els àpats i pauses aniran a càrrec de cadascú.

4) Obert al públic amb inscripció prèvia a paisatgessalvatsUdG@gmail.com (places limitades). Els transsectes es recorreran a peu, i tindran entre 1 i 3,5 Km de longitud. Materials: fitxa descriptiva sobre cada transsecte, incloent mapa del recorregut i paisatges en conflicte associats. Els àpats i pauses aniran a càrrec de cadascú.

PAISATGES SALVATS

PAISATGES PER SALVAR

Municipi Forallac

Projecte Construcció d'una subestació elèctrica (9200 m²)

Entitat denunciant SOS Empordanet

Valors i impactes Destrucció de quasi una hectàrea de conreu per a ubicar-hi una instal·lació no necessària. Llicència d'obres nul·la i massa proximitat al PEIN

Procés El 2005 s'inicia la construcció i un any després ja es troba en funcionament. Un regidor i SOS empordanet al·leguen la il·legalitat del projecte i guanyen l'any 2012. El 2013 es precinta la subestació i l'any 2016 estava totalment enderrocada

1. Subestació elèctrica de Fonteta

2004

2011

2016

Evolució del sòl de la subestació elèctrica. Camps de conreu (2004), subestació en ple funcionament (2011) i renaturalització (2016)

Municipi Forallac

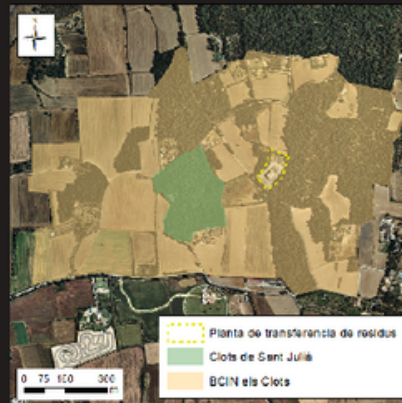
Projecte Planta de tractament i incineradora de residus (5naus, 1,74 ha, 100000 T de residus/any) al costat de la ja existent planta de transferència

Entitat denunciant SOS Empordanet

Valors i impactes Proximitat als Clots de Sant Julià. Males olors, contaminació acústica i paisatgística. Situada en SNU

Procés El 1998 s'edifica la planta de transferència. El 2010 es planifica la de tractament. SOS Emp. al·lega que el sòl és no urbanitzable. El 2013 Medi ambient desestima el projecte i es declara el BCIN. L'any 2017 l'empresa constructora perd el recurs que havia presentat

2. Planta de tractament de residus i incineradora

Delimitació del BCIN, els Clots i la planta actual de transferència de residus

Planta de transferència al fons, i terrenys on s'havia de construir la planta de tractament i incineradora en primer pla. Font: El Punt Avui

Pancarta de protesta en contra la macroplanta de tractament de residus. Font: Lola Arpa

Municipi Forallac

Projecte Construcció de 4 habitatges a la plaça del Castell de Peratallada

Entitat denunciant SOS Empordanet

Valors i impactes Alt valor cultural (arquitectura i restes arqueològiques) del baix medieval que podria quedar greument afectat

Procés L'any 2003 Cultura dona suport al projecte i el 2004 l'Ajuntament atorga la llicència d'obres. El mateix any es troben restes arqueològiques i Cultura retira el seu suport. S'han fet canvis en el planejament del municipi i en el projecte per què sigui acceptat, però SOS E. ha interposat recurs contenciós

3. Projecte urbanístic de Peratallada

Delimitació del BCIN de Peratallada, amb el conjunt històric i els habitatges

Imatge aèria del conjunt històric de Peratallada amb la possible ubicació dels habitatges encerclada. Font: Diari de Girona

Plaça del Castell de Peratallada. La construcció dels habitatges podria trencar amb la línia arquitectònica del conjunt històric. Font: Ajuntament de Forallac

Transecte 2 VILANERA I VENTALLÓ

PAISATGES SALVATS

PAISATGES PER SALVAR

Municipi L'escala

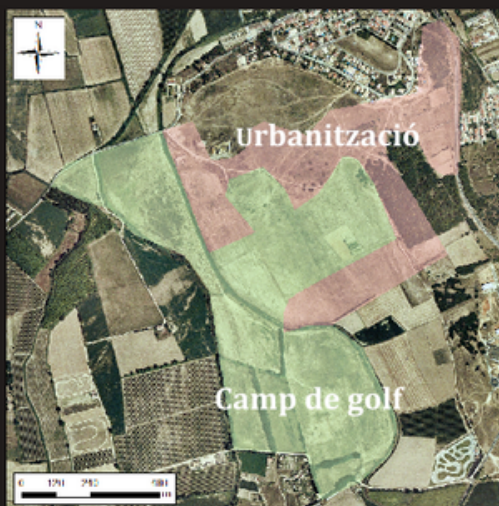
Projecte Camp de golf, hotel i urbanització de 350 habitatges

Entitat denunciant Salvem Vilanera i Salvem l'Empordà

Valors i impactes Alt valor natural (corredor biològic entre PNAE i Montgrí), cultural (restes arqueològiques) i agrari

Procés S'inicia el 1996 amb la classificació del terreny com a urbanitzable. El 2002 s'aprova el projecte, però mesos més tard se suspèn. El 2003 es qualifica el sòl com a no urbanitzable. El 2010 es protegeix l'espai i el 2018 l'ajuntament compra 33 hectàrees

1. Camp de golf i urbanització de Vilanera

Any 2002. Distribució de les 108 hectàrees que havien de tenir el camp de golf i la urbanització

Any 2016. Àrea finalment protegida el 2010. L'any 2018 l'ajuntament ha comprat 33 hectàrees

Municipi Ventalló, Viladamat i Albons

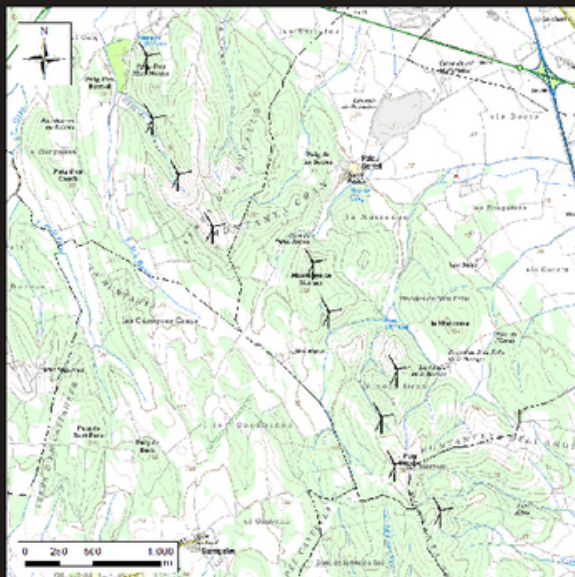
Projecte Parc eòlic de 10 molins més la xarxa de camins de 10 metres d'amplada. Els molins havien de fer 120 metres, en una serra de 130-170

Entitat denunciant Salvem el Terraprim i Salvem Empordà

Valors i impactes Impacte visual, dades eòliques agafades a Portbou i no a Ventalló, zona entre dos parcs naturals, zona no contemplada pel mapa eòlic de l'Empordà. Afectació ruta d'aus migratòries.

Procés S'inicia el 2005, i malgrat les protestes s'aprova el projecte el 2011. El 2014 s'obre el procés judicial contra el parc i finalment l'empresa renúncia a la construcció el 2015

2. Parc eòlic de Ventalló

Possible ubicació dels aerogeneradors l'any 2008. 4 a Ventalló, 5 a Viladamat i 1 a Albons

Any 2008. Sopar popular contra el projecte. Font: Salvem el Terraprim

Simulació de l'impacte Paisatgístic a la Muntanya Gran de Ventalló. Font: Salvem el Terraprim

Transecte 3

PALAMÓS

PAISATGES SALVATS

PAISATGES PER SALVAR

Municipi Palamós

Projecte Risc d'urbanització de la plana i el paratge de Cala Castell

Entitat denunciant Salvem

Castell i DEPANA

Valors i impactes Impacte paisatgístic i destrucció dels valors ecològics, culturals i socials de la cala

Procés Arran les amenaces d'urbanització es crea Salvem Castell el 1992. Van dur a terme una recollida de firmes (13124) contra els projectes urbanístics. El 1994 forcen un referèndum vinculant per declarar el sòl com a no urbanitzable i el guanyen amb un 70% de vots a favor. Els tribunals van anul·lar la classificació del sòl com a urbanitzable per part del PGOU de Palamós. El 2006 es declara àrea protegida PEIN

Cala Castell

Any 2016. Àrea protegida de Cala Castell des de l'any 2006

Comparació de la situació de La Fosca i Castell. Exemple que demostra que l'acció ciutadana salva paisatges

Font: ràdio Palamós. Salvem Castell l'any 1992

Municipi Palamós

Projecte 3 edificis (72 apartaments) a la Pineda d'en Gori. 10000 m² de sòl

Entitat denunciant Salvem la Pineda d'en Gori i Salvem s'Alguer

Valors i impactes Impacte paisatgístic que incompleix el POUM (edificis massa alts i de color blanc). No es va informar a Cultura de la proximitat amb el BCIN de s'Alguer.

Procés A causa les amenaces urbanístiques dels anys 70, es crea la plataforma Salvem s'Alguer. L'any 2002 es volien iniciar obres per a construir apartaments a la Pineda. El 2004, gràcies a la mobilització ciutadana, es declara BCIN de s'Alguer, però una part de la Pineda en queda fora i el POUM de 2008 el qualifica com a sòl urbà. El 2013 s'aprova el projecte i el 2017 l'Ajuntament dona la llicència urbanística. Malgrat l'acció popular, els edificis es troben en construcció, tot i que Cultura ha declarat que una part del projecte sobrepasa l'entorn protegit BCIN

Pineda d'en Gori i Cala s'Alguer

Delimitació de la Pineda, el BCIN i la zona dels apartaments

Font: Lucas Fox. Simulació dels apartaments finalitzats feta per l'empresa constructora

Font: Salvem la Pineda d'en Gori. Protestes recents

Font: CCMA. Primer edifici en construcció. Octubre 2018

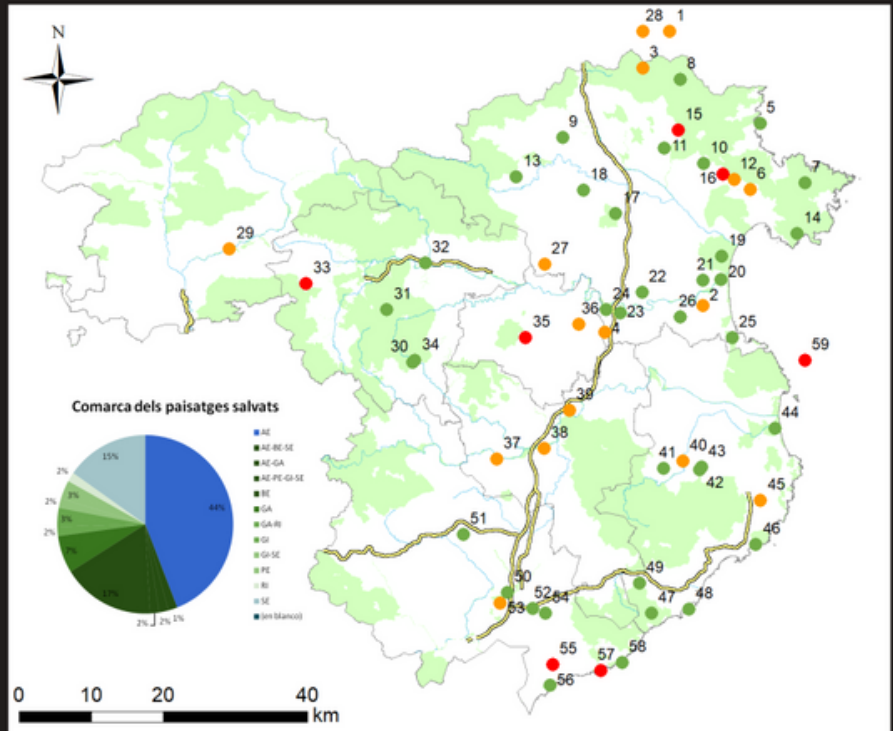
Paisatges salvats de les Comarques Gironines (1976-2018)

Paisatges Salvats segons la situació actual dels projectes

Situació dels projectes

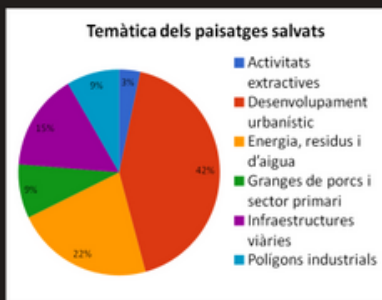
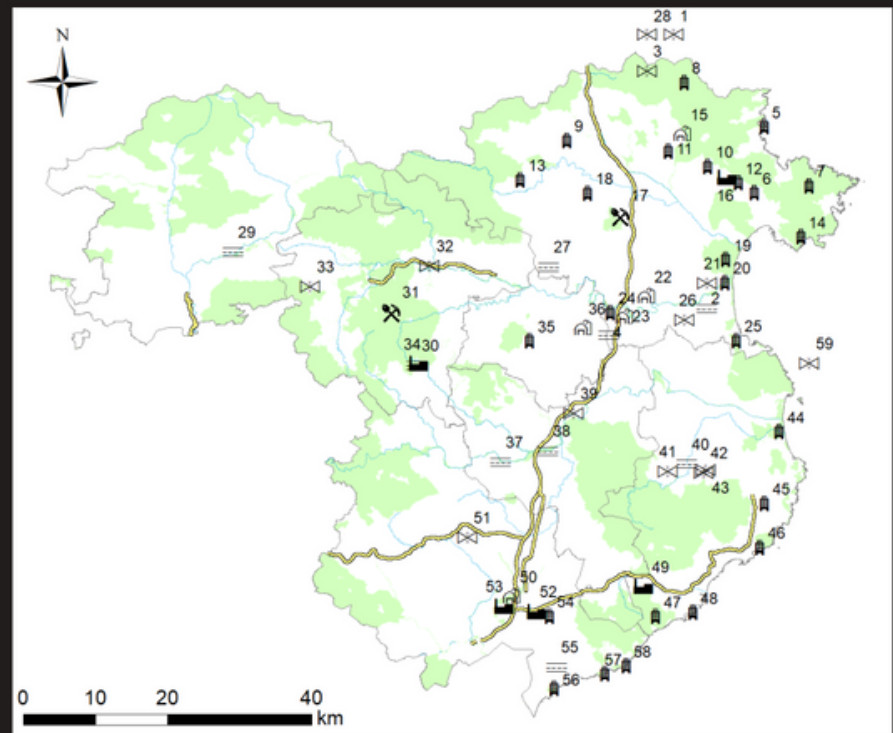
- Desmantellat (20,42)
 - Salvat
 - Parcialment salvat/Reactivació futura
 - Anul·lació estat (33)
 - Operativa i en ampliació (15)
 - Reactivació 2018 (35,55,57,59)
 - Sentència no executada (16,41)
- Autopistes i autovies
 - Rius
 - PEIN

Paisatges Salvats segons la temàtica dels projectes

Temàtica dels projectes

- ⚡ Activitats extractives
- 🏠 Desenvolupament urbanístic
- ⚡ Energia, residus i aigua
- 🏠 Granges porcs i sector primari
- 🛣️ Infraestructures viàries
- 🏭 Polígons industrials
- Autopistes i autovies
- Rius
- PEIN

Paisatges salvats de les Comarques Gironines

CAS	ÀMBIT	COMARCA	DENOMINACIÓ	SALVAT PER ATURADA / RETIRADA	SALVAT PER FIGURA URBANÍSTICA / DE PROTECCIÓ	SALVAT PER SENTÈNCIA / RESOLUCIÓ	SITUACIÓ ACTUAL
1	Energia, residus i d'aigua	AE	Pla Director de Parcs Eòlics				
2	Infraestructures viàries	AE	Ampliacions carreteres Diputació als Aiguamolls				
3	Energia, residus i d'aigua	AE	Parcs Eòlics: 9 projectes a Albera i el Cap de Creus				
4	Infraestructures viàries	AE	Desdoblament N2 Orriols - frontera francesa				
5	Desenvolupament urbanístic	AE	Cap Ras		Parcialment		
6	Desenvolupament urbanístic	AE	9 urbanitzacions a Palau-Savardera				
7	Desenvolupament urbanístic	AE	Parc Natural del Cap de Creus				
8	Desenvolupament urbanístic	AE	PNIN Albera				
9	Desenvolupament urbanístic	AE	Macro-càmping de Darnius				
10	Desenvolupament urbanístic	AE	Macro-càmping de Garriguella				
11	Desenvolupament urbanístic	AE	Urbanització amb Aeròdrom (Mollet de Peralada)				
12	Desenvolupament urbanístic	AE	Empordà Park (Pau)				
13	Desenvolupament urbanístic	AE	Macro-balneari de Sant Llorenç de la Muga				
14	Desenvolupament urbanístic	AE	El Bullí (Cala Monjoi)				
15	Granges de porcs i sector primari	AE	Granja de porcs de Rabós				OPERATIVA I EN AMPLIACIÓ SENTÈNCIA NO EXECUTADA
16	Polígons industrials	AE	Polígon de Roses a la carretera de Vilajuiga				
17	Activitats extractives	AE	Pedrera de Llers a la Garriga d'Empordà.				
18	Desenvolupament urbanístic	AE	Vall de Santa Magdalena (Terrades)				
19	Desenvolupament urbanístic	AE	Aiguamolls de l'Alt Empordà				
20	Desenvolupament urbanístic	AE	Fluvià Marina (Sant Pere Pescador)				SALVAT AMB DEMOLICIÓ
21	Energia, residus i d'aigua	AE	GAMESA: 32 municipis de la Plana de l'Empordà				
22	Granges de porcs i sector primari	AE	Granja de porcs Palau de Santa Eulàlia				
23	Granges de porcs i sector primari	AE	Granja de porcs de Calabuig				
24	Desenvolupament urbanístic	AE	Urbanització amb Hipòdrom (Bàscara)				
25	Desenvolupament urbanístic	AE	Golf i urbanització de Vilanera (L'Escala)				
26	Energia, residus i d'aigua	AE	Parc eòlic de Ventalló.				
27	Infraestructures viàries	AE-GA	Desdoblament N260 Figueres - Besalú				
28	Energia, residus i d'aigua	AE-PE-GI-SE	Transvassament del Roine				
29	Infraestructures viàries	RI	Desdoblament N260 Sant J. Abadesses - Puigcerdà				
30	Infraestructures viàries	GA-RI	Circuits de trial: Salarsa, Sant Aniol de Finestres				
31	Activitats extractives	GA	Crosca i PNZVG				
32	Energia, residus i d'aigua	GA	Planta de residus de Sant Jaume de Llierca				
33	Energia, residus i d'aigua	GA	Fracking a la Garrotxa i Osona			LLEI CATALANA ANTI-FRACKING	ANUL·LACIÓ ESTAT
34	Polígons industrials	GA	Planta de Salmorra a Sant Aniol de Finestres				
35	Desenvolupament urbanístic	PE	Hortes de sota Monestir (Banyoles)				REACTIVACIÓ 2018

Paisatges salvats de les Comarques Gironines

CAS	ÀMBIT	COMARCA	DENOMINACIÓ	SALVAT PER ATURADA / RETIRADA	SALVAT PER FIGURA URBANÍSTICA / DE PROTECCIÓ	SALVAT PER SENTÈNCIA / RESOLUCIÓ	SITUACIÓ ACTUAL
36	Granges de porcs i sector primari	PE	Macro-rompuda forestal (Vilademuls)				
37	Infraestructures viàries	GI-SE	N141 entre Salt i Anglès - riu Ter				
38	Infraestructures viàries	GI	Vial de les Hortes de Santa Eugènia				
39	Energia, residus i d'aigua	GI	LAT Llera del Ter				
40	Infraestructures viàries	BE	Variants Nord i Sud de La Bisbal				
41	Energia, residus i d'aigua	BE	Abocador de Vacamorta i terres				SENTÈNCIA NO EXECUTADA
42	Energia, residus i d'aigua	BE	Subestació elèctrica de Fonteta				SALVAT AMB DEMOLICIÓ
43	Energia, residus i d'aigua	BE	Planta de residus de Forallac i els Clots de Sant Julià				
44	Desenvolupament urbanístic	BE	Les Basses d'en Coll (Pals)				
45	Desenvolupament urbanístic	BE	POUM Palafrugell				
46	Desenvolupament urbanístic	BE	Cala Castell				
47	Desenvolupament urbanístic	BE	Urbanització Creu d'en Barraquer (Sant Feliu de Guíxols)				
48	Desenvolupament urbanístic	BE	Volta de l'Ametller (Sant Feliu Guíxols)				
49	Polígons industrials	BE	Polígon de Solius				
50	Granges de porcs i sector primari	SE	Estanys de Sils				
51	Energia, residus i d'aigua	SE	MAT La Selva				
52	Polígons industrials	SE	PI al Pla de Vidreres				
53	Polígons industrials	SE	PI Maçanet de la Selva			PP - NORMATIVA ESPECIAL	
54	Desenvolupament urbanístic	SE	Turons de Vidreres				
55	Infraestructures viàries	SE	C32 Palafròls-Lloret de Mar				REACTIVACIÓ 2018
56	Desenvolupament urbanístic	SE	Pinya de Rosa (Blanes)				
57	Desenvolupament urbanístic	SE	Cala Morisca i els Turons de la Morisca				REACTIVACIÓ 2018
58	Desenvolupament urbanístic	SE	Port de Tossa de Mar				
59	Energia, residus i d'aigua	AE-BE-SE	Prospeccions marines per gas i petroli				REACTIVACIÓ 2018

LLEGENDA SITUACIÓ ACTUAL (Per alguns casos es donen detalls específics)

SALVAT DEFINITIVAMENT	PARCIAL / REACTIV. FUTURA	L'AMENÇA ES MANTÉ
-----------------------	---------------------------	-------------------

#SALVANTPAISATGES

● UNIVERSITAT DE GIRONA ●

SEMINARI TÈORICO-PRÀCTIC
PAISATGES SALVATS - PAISATGES PER SALVAR

Organitzen

Universitat de Girona
Departament de Geografia

Universitat de Girona
**Càtedra de Geografia
i Pensament Territorial**

Universitat de Girona
**Departament de Ciències
Ambientals**

 *Associació
Naturalistes
Girona*

Amb el suport de

Universitat de Girona
Unitat de Compromís Social

 Generalitat de Catalunya
**Departament de Territori
i Sostenibilitat**

Col·laboren

**IAEDEN-SALVEM L'EMPORDÀ
SALVEM LA PINEDA D'EN GORI
SALVEM VILANERA**

**SOS EMPORDANET
PLATAFORMA SOS COSTA BRAVA**